

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SLOVENE

Anglija nima obvezne vojaške službe

V svojem govoru v ponedeljek 23. t. m. se je predsednik angleške vlade Chamberlain, ki je poudarjal, da mora Anglija biti močna, če noče, da bi jo kdo napadel, dotaknil tudi važnega vprašanja obvezne vojaške službe. Zadnje čase je namreč velik del angleškega tiska, da ne rečemo pretežna večina, začel dokazovati neobhodno potrebo, da se tudi v Angliji uvede obvezna vojaška služba vseh moških, kakor je uvedena že davno v vseh kulturnih državah sveta. Tudi državniki in politiki in sicer predvsem voditelji in najodličnejši pristavi vladajoče konservativne stranke so se postavili v službo te misli in skušajo zanjo navdušiti narod, toda angleško ljudstvo je nasprotno vojaški obveznosti in ga slejkoprej nihče ne more prepričati, da je uvedba eplošne in obvezne vojaške službe nujna zahteva časa. — Angleški državljani misli, da sploh ni potrebna, pa da žali njegovo demokratično izročilo, ki obvezne vojaške službe ne pozna vseh tisoč let, kar Anglija predstavlja državo. Vse velike vojske je Anglija bojevala z ljudmi, ki so bili v najstarejših časih prisiljeni obleči vojaški jopič po določitvi žreba, pozneje pa so jih najemali za denar kot prostovoljce, kar se je obdržalo do današnjega dne. Sicer pa Angliji nikoli ni bilo treba braniti lastnega oloka, vsaj reeno ne, vojske v Evropi pa je bojevala po znatnem delu tudi z najetimi inozemci. Le veliki Pitt je v času, ko je bilo to neobhodno, po kraljevskem oklicu uvedel prisilno vojaško službo, kar pa je takoj prenehalo kakor hitro so bile končane vojske z Napoleonom. Danes pa kljub zelo resnemu položaju, v katerem se nahaja angleška velesila, angleški človek pravi: »V potrebi bomo že na mestu!«

Zanimivo je, da ravno liberalna in delavska stranka, ki tako zelo napadala Chamberlaina in njegovo vlado zaradi njene popustljivosti napram Nemčiji in Italiji ter se v parlamentu zavzemala za kar moč odločno in neodjenljivo politiko nasproti avtoritarnim državam, na vso moč nasprotuje uvedbi obvezne vojaške službe. Smatratu namreč, da se ne sme kršiti demokratično sporočilo dežele, ki je vajena, da se v primeru potrebe prostovoljno odzove klicu domovine. Zato se vlada še ni odločila in se najbrž tudi ne bo odločila, da v tem oziru stori zadnji korak, ker se boji, da se ne bi ljudstvo ravno v sedanjem trenutku, ko se mora svetu pokazati njegova edinstvo, razburilo in da se ne bi začeli spori in diskusije o tem vprašanju. Zato bo treba obrambo dežele organizirati na prostovoljni podlagi.

Sicer pravijo pristavi obvezne vojaške službe, da bi si angleško ljudstvo prihranilo ogromne nepotrebne žrtve, če bi se že zdaj uvedla vojaška službena obveznost, ker bi kakšen nenadni napad na Anglijo, zlasti iz zraka, napravil neprecenljivo škodo, ko bi obramba ne bila še tako vsestransko pripravljena, kakor more biti le, če obstajajo neke stalne naprave vojaškega značaja — toda angleški človek se ne dá premakniti s svojega načelnega »demokratičnega« stališča. Vsak Anglež razpolaga sicer že zdaj s plinsko masko, toda nihče ne ve, kam naj se v potrebi pred zračnim napadom skrije, ali na kateri kolodvor naj se poda, da se evakuira v že naprej določen kraj, ko pa taki kraji sploh še niso določeni. Kakšna ogromna razlika v tem oziru med Anglijo in Nemčijo ali Italijo, kjer prav za prav že vsak otrok v ljudski šoli predstavlja vojaška, ki ga bo v potrebi mogoče postaviti na njegovo mesto! Seveda je skoraj goľovo, da bo vlada uvedla obvezno vojaško službo, toda šele, ko vojna izbruhne. Do takrat misli, da bo zadostovala vojaška priprava, kakor že zdaj naglo napreduje, da bo država oborožena in varna, kakor treba. Vojne oblasti torej pridno zbirajo nove vojske na podlagi dosedanjega prostovoljnega navedenja. 107 vojaških komisij nabira vojske po vsem Londonu in po ostalih krajih britskih otokov in pravijo da imajo lepe uspehe. Vprašanje je le, če bo ta način kos nalogi, ki čaka Anglijo, ako hoče biti resnično zadostno pripravljena za vsak primer.

Kaj sta sklenila

Beck in Ribbentrop

Troje mnenj iz poluradnih virov

O uspehu obiska nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Varšavi objavljamo tri ocene, ki izhajajo iz nepristranskih virov in ki zategadelj podajajo kolikor toliko zanesljivo sliko o poljsko-nemških odnošajih.

1. »Transcontinental Press« ki črpa iz uradnih poljskih virov, objavlja najprej uradno poročilo, nato pa pristavlja, da je dobil iz diplomatskih krogov pojasnila, ki takole označujejo uspeh Ribbentropovega obiska:

a) Pri nemško-poljskih odnošajih ni treba pričakovati nobenih presenečenj v zvezi z razvojem evropske politike. To se nanaša tudi na Gdansk.

b) Poljska ne bo pristopila k Zvezi proti Komunistični internacionali (Kominterni).

c) Poljska načelno in brezpogojno odklanja zamisel nemškega hodnika čez svoje Pomorje; hodnika, ki naj bi vezal Nemčijo z vzhodno Prusijo. Nemčija je upravičenost te odklonitve priznala in podobnih zahtev ne bo več stavila.

d) Uradno poročilo izrecno poudarja, da se politika nemškega razmaha ne razvija na poljsko stran niti Poljski v škodo.

2. Londonske »Times«, ki so v zunanjepolitičnih vprašanjih dobro poučene, trdijo, da sta Ribbentrop in Beck v treh točkah dosegla sporazum. Te tri točke so naslednje:

a) Spomladi 1939 Nemčija ne bo ničesar pod-

vzela proti evropskemu vzhodu, da bi sprožila ustanovitev kakšne velike ukrajinske države.

b) Prav tako Nemčija ne bo podvzela nobenega dejanja proti sovjetski Rusiji, ne da bi bila Poljska s tem sporazumna.

c) Poljska prizna, da je Gdansk mesto, kjer Nemci prebivajo v veliki večini, vendar pa ohrani Poljska vse ugodnosti, ki jih je uživala v gdanškem pristanišču.

3. »Exchange Telegraph« prav tako objavlja iz zanesljivih virov nekatera dejstva, ki sta jih Ribbentrop in Beck sporazumno priznala kot obstoječa in merodajna. Ta dejstva so:

a) Poljska ne pristopi k Zvezi proti Kominterni.

b) V poljsko-nemških odnošajih se ne bo zgodilo ničesar presenetljivega ali nepričakovanega, kar bi moglo razmerje spremeniti.

c) Zamisel nemške avtomobilske ceste iz Nemčije v vzhodno Prusijo čez poljsko Pomorje je za vselej odklonjena.

d) Poljska ne sme trpeti in ne bo trpeti nobene škode po nemških težnjah po razmahu proti vzhodu.

e) Obe državi, Poljska in Nemčija, postavljata zahtevo po kolonijah v osrednje svojih teženj.

f) Poljska na Sredozemskem morju ni interresirana. Šele, če bi prišlo do oboroženega spopada, bi se morala Poljska vmešati (pogodba s Francijo!), toda ta možnost je zelo oddaljena.

Hitlerjev govor

Nemški državni kancler je opisal nemško kolonialno in protijudovsko politiko ter naštel načela za odnošaje med Nemčijo in drugimi državami

Z veliko pozornostjo je Evropa pričakovala Hitlerjev govor. Položaj je precej zamotan. Med Francijo in Italijo zeva širok prepad, ki ga nebrzdanost obojestranskega časopisja nikakor ne zasiplje. Državljska vojna v Španiji gre h koncu in Francija se še ni odločila za politiko sodelovanja z generalom Francom. Ako bo Italija zares postavila svoje zahteve do Francije, bo zelo važno za izid tega za enkrat samo besednega merjenja teh sil dvoje: kakšno stališče bo Nemčija zavzela do tega spora in kakšno stališče bo zavzel gospodar Španije general Franco. Do sedaj sta govorila že dva državnika, francoski zunanji minister Bonnet in angleški predsednik vlade Chamberlain, ki sta pojasnila svoji stališče. Hitlerjev govor bo položaj razjasnil in si bodo vse velesile na jasnem, kako je treba delati naprej. V tej borbi bodo male in srednje države ostale nevtalne.

Seja nemškega državnega zbora

Nocoj ob 20 se je začela napovedana seja novega parlamenta Velike Nemčije. Vse okolnosti, ki so spremljale otvoritev seje, so bile podobne prejšnjim sejam nemških parlamentov v Krollovi operi. Ves trg okoli opere je bil v zastavah in razsvetljen s številnimi svetilniki, po ulicah in javnih trgih pa so razmešeni ogromni zvočniki, ki prenašajo slavnostno sejo ob 6. obletnici prevzema oblasti v Nemčiji po Hitlerju in narodno-socialistični stranki. Današnja seja prenašajo poleg nemških radijskih postaj vse italijanske radijske postaje, madžarske, češkoslovaške, portugalske, španske nacionalistične, ameriške, argentinske in urugvajske.

Kancler Hitler je prišel v dvorano točno ob osmih. S svojih sedežev se je dvignilo vseh 855 poslancev novega velikega nemškega parlamenta in ga burno pozdravilo. Poslanci so bili vsi večinoma v uniformah, v ložah pa je bil ves diplomatski zbor, prav tako pa tudi generaliteta in admiraliteta.

Maršal Göring je kot predsednik parlamenta takoj otvoril sejo in podal najprej besedo notranjemu ministru dr. Fricku, ki je predlagal, naj se pooblastilni zakon podaljša do 10. aprila 1943. Hitlerjevo dosedanje delo da zasluži namreč to zaupanje. Vsi navzoči so ta zakonski predlog sprejeli z ogromnim navdušenjem.

Takoj nato je maršal Göring prešel na drugo točko dnevnega reda današnje seje in to je poročilo vodje in državnega kanclerja Hitlerja. Hitler je začel govoriti ob 20.07. Začel je:

Hitlerjev govor

Šest let je poteklo od tega, ko sem dne 30. marca 1933 prevzel oblast v Nemčiji. Tedaj so vsi s skrbjo gledali name in sam sem bil v skrbeh za bodočnost. Za seboj sem imel 13 milijonov volivcev, to je eno tretjino nemških volivcev, ostali dve tretjini pa sta bili razdeljeni na nešteto strank in skupin, ki jih je vezalo samo eno, to je sovraštvo proti nam. Samo čudež je tedaj lahko rešil Nemčijo in v ta čudež so verjeli narodni socialisti in ta čudež se je tudi zgodil. Toda šest let je malo v življenju posameznika in še manj v življenju velikega naroda. Pred šestimi leti sem bil v velikih skrbeh, sedaj pa vidim pred seboj zbrane poslance Velike Nemčije.

Kako sem rešil avstrijsko vprašanje

Načelo o samoodločbi narodov je bilo vključeno v Wilsonovih 14 točkah, na katerih sloni versajska mirovna pogodba. Toda te točke so vpoštevali za zamorec v bivših nemških kolonijah zato, da so Nemčiji lahko odvzeli kolonije, niso pa jih vpoštevali za Nemce, ki so morali po letu

1918 ostati izven nemških mej. V versajski mirovni pogodbi je bilo bivši Avstriji celo zaukazano, da ne sme nikdar izvesti svojevoljnega priključka k Nemčiji.

Jaz pa tega nisem mogel več gledati. Zato sem v januarju 1938 sklenil, da se mora prebivalstvo v bivši Avstriji na kakršenkoli način osvoboditi. Povabil sem Schuschnigg v Berchtesgaden in ga pregovoril, da se konča zatiranje Nemcev in se sporazumeje z njim o nadaljnjem postopku. Dne 22. februarja sem rekel v našem parlamentu, da Nemčija ne bo mogla več mirno gledati, kako se ravna z 10 milijoni Nemcev izven njenih meja. Nekaj dni nato je Schuschnigg sklenil, da izvede svoj blazni plebisit. Ko je to v svojem govoru dne 9. marca v Inomestu napovedal, sem še v noči od 9. na 10. marca zapovedal, da naj se pripravi mobilizacija nekaterih nemških vojaških sil za 12. marca ob 8 zjutraj. V petek 11. marca je bila mobilizacija pripravljena. Popoldne je Schuschnigg pod vtisom dogodkov v Avstriji odstopil. Zvečer v petek sem prejel prošnjo, da naj pošljem svoje čete na pomoč. Že ob 10 zvečer se je začel prehod nemških čet čez mejo in v soboto 12. marca zjutraj ob 6 se je začela izvajati zasedba Avstrije. V nedeljo 13. marca sem v Lincu odredil priključitev Avstrije in dva dni nato je bila na Dunaju parada. Vse to se je opravilo silno hitro.

Dne 10. aprila so bile nato volitve v nov parlament in 99% volivcev je odobrilo mojo odločitev.

Kako sem rešil sudetsko vprašanje

Nato je Hitler pripovedoval, kako je rešil sudetsko-nemško vprašanje.

V majniku 1938 se je takratni predsednik CSB dr. Beneš zlagal, da je Nemčija mobilizirana. Čeprav sem mu dal osebno sporočilo, da to ni res, je vendarle širil to neresnico in s tem Nemčijo, ki jo je hotel ponižati, na nezasiščen način izrazil. Zato sem dne 28. majnika sklenil, da bom sudetsko-nemško vprašanje rešil do 2. oktobra 1938. V ta namen sem dal nalog 96 divizionom, naj se pripravijo na vojaško posredovanje. Svojemu sodelavcu dr. Todtu in raznim drugim genijalnim močem sem moram zahvaliti, da so izvedbo tega načrta omogočili in da je mlada nemška oborožena sila pokazala svojo discipliniranost in svojo udanost. Potek razvoja češkoslovaške krize vam je znan iz nedavne zgodovine. S tem, da je Nemčija sebi priključila štiri milijone sudetskih Nemcev, ni nikogar ogoljufala, marveč se je le postavila v boj proti temu, da bi jo ogoljufali drugi. Nemčija je z rešitvijo sudetskega vprašanja samo uresničila načelo o samoodločbi narodov, ki ga je postavil Wilson in ki ga je nemški narod hotel tudi v svoje dobro izkoristiti. Na tem mestu izjavljam, da Nemčija tudi v bodoče ne bo dovolila, da bi se zapadne velesile vmešavale v vprašanja, ki so izključno njena ter tako preprečevale naravne rešitve.

Kancler Hitler je nato izrekel svojo zahvalo Mussoliniju, Chamberlainu in Daladieru, ki so s svojo uvidevnostjo pripomogli k temu, da je Nemčija dobila svoje pravice brez prelivanja krvi, toda poudaril je da če bi Nemčija ne bila pokazala svojo moč, takšna rešitev ne bi bila nikoli mogoča.

Kancler Hitler se je zahvalil dvema svojima sodelavcem, maršalu Göringu in zunanjemu ministru Ribbentropu za genijalno sodelovanje, ki mu je omogočilo, da je v napovedanih rokih lahko izvedel svojo politiko.

Nato se je spustil državni kancler Hitler v obširno razpravo o pomenu l. 1938., ki je za Nemčijo zmagovalje narodno-socialistične ideje. Polagal je državnim poslancem na srce, naj tej ideji, ki druži — medtem ko demokracija razkaja — zvesto služijo in naj si s pomočjo narodnega socializma vzgojijo nov nemški rod, ki bo pripravljen vsak trenutek žrtvovati najdražje kar ima za veliko nemško skupnost

Nemčija je v težkem gospodarskem stanju

Nato je Hitler poudaril, da demokracije samo to želijo, da bi nemški narod propadel in da bi Nemčija popolnoma klonila pod težavami. Poudarja pa, da mora priznati, da je Nemčija v težkem gospodarskem stanju, in sicer že od l. 1918 naprej. To pa zato, ker so prejšnji režimi mirno prenašali udarce od zunaj, mi pa smo s pomočjo vsega naroda sklenili, da moramo ustaviti to pot navzdol, in smo tudi uspeli. Mi se danes borimo, in sicer skupaj z vsem narodom, bomo zmagali, ker smo že zmagali.

Razvoj naših zadev stalno opazujejo demokratski politiki in njihovi publicisti, nam Nemcem pa je čisto vseeno, kako se stvari razvijajo. Narodni socializem je naš patent in ni za izvoz, kakor je fasizem italijanski patent in tudi ni za izvoz. In vendar nam očitajo, da se zapletamo v južnoameriške, avstralske, indijske, azijske zadeve in da bomo napadli celo Nizozemsko, ker imajo tam drugačen režim, kakor pa ga imamo mi.

Mi Nemci moramo biti zelo pridni in moramo koncentrirati svoje delovne moči. Zato pa si tudi prepovedujemo, da bi kdo obsojal pridno delo našega kmeta.

Nemčija potrebuje kolonije za živraž in za dobavo surovin

Kancler Hitler je nato načel vprašanje kolonij in izjavil, da je največja gospodarska blaznost, največja politična neumnost in največja mednarodna zabloda, če nemškemu narodu, ki šteje 80 milijonov ljudi, danes odrekuje kolonije sploh in celo tiste kolonije, ki so mu bile leta 1918 odvzete. Nikdo, kdor pametno presoja življenje narodov, ne more niti trenutek dvomiti o tem, da bo narod 80 milijonov odklonil, da bi ga obsojal na življenje navadnih beračev, kajti bogastva te naše zemlje niso samo za goľove narode, ampak imajo pravico do njih vsi narodi, ki na tem svetu živijo.

Naravna bogastva na zemlji se pridobivajo na dva načina:

1. S silo. V tem primeru pa je tudi samo pravično, če se razdelitev od časa do časa tudi nasilno spremeni, ako spremenjene okoliščine tako zahtevajo.

2. Po načelih pravičnosti in medsebojnih sporazumov. V tem primeru pa je treba vso moč, da se pravičnost uveljavi, kadar nastopijo pravične potrebe.

Nikakor pa ne gre, da bi narode sveta delili enostavno v tiste, ki nekaj imajo, in v druge, ki nimajo nič. S tem bi se mogli oni, ki so bogati, zadovoljiti, toda oni, ki nimajo nič, pravijo k temu, da to ni pravično in da je treba takšen položaj spremeniti.

Nemčija svojih kolonij ne potrebuje, da bi od tam kdaj dobivala vojske za svojo oboroženo silo.

Nadaljevanje Hitlerjevega govora bomo prinesli v drugi izdaji

Pogled na državni zbor dne 24. februarja 1938

Zemunska vremenska napoved: Nekoliko hladnejše v severni polovici, pretežno oblačno v vsej državi. Ponekod malo dežja ali snega. Najnižja toplota 30. januarja Ravno Podolje —3, najvišja Dubrovnik 15 stopinj.

Zagrebska vremenska napoved: Hladno in pretežno oblačno.

Združene države Severne Amerike v orožju

Z očmi obrnjenimi proti Japonski hoče Amerika voditi borbo proti diktaturam

New-York, v januarju 1939.

Kongres Združenih držav severne Amerike, ki se je te dni zbral na zasedanje, se bo v prvi vrsti pečal z načrti za oboroževanje, ki mu jih je predložil predsednik države Roosevelt. Ob tej priliki ameriški tisk veliko piše o neobhodni potrebi, da se Združene države pripravijo za primer, če bi si evropske velesile skočile v lase in primerjajo sedanji mednarodni položaj z onim, ki je vladal leta 1914, ko so se velike demokracije zapada morale dvigniti v obrambo človečanskih svobod in v zatiranju narodov proti absolutističnim državam srednje Evrope in Turčiji, njihovi zaveznici. Da se je v zboru teh velikih demokracij nahajala tudi carska Rusija, teh ideologov ne moti, kakor jih tudi ne moti dejstvo, da nekateri dvomijo o tem, da bi bili takrat vodili katero iz kolonizacijskih vojn v Evropi kakšni taki in podobni idealni razlogi in so celo mnenja, da so se tudi Združene države takrat pridružile eni vojskujocih se stranki samo zato, da ne ostanejo praznih rok, so se bo delil plen.

Amerika na čelu borbe proti diktaturam

Naj bo že kakor koli, vladajoča stranka g. Roosevelta, ki se na vso moč trudi, da bi ostal še delj predsednik in zato predvsem deluje s patriotičnimi čustvi, je postavila na dnevni red čim večjo oborožitev Združenih držav, ki naj stopijo na čelo bloka proti diktatorskim državam Evrope. Zraven razlogov, ki izhajajo iz svobodoljubnega nazora severnoameriškega meščanstva, igra pri tem razpoloženju veliko vlogo tudi judovstvo, ki ima danes svoj glavni stan v newyorškem Wall-streetu, kjer je zbrano ameriško veleposlanstvo, in se seveda smatra za poklicano, da brani svoje preganjane rojake po vsem svetu. Razume se pa, da za vsem tičijo predvsem gospodarske koristi Združenih držav, ki jih na Tihem morju resno ogroža nemška zaveznica Japonska, ki je na tem, da se severnoameriški kapital iztrga iz rok opromni kitajski trg.

Namesto »jazzov« bojne pesmi »Stars and Stripes«

In tako je prišlo do tega, da je konec lanskega leta postal v Združenih državah, kjer se je običajno doslej zanimalo le za zamorske »jazz«, po dolgem času zopet popularen stari marš »Stars and Stripes«, ki je posvečen zvezdam in lisam severnoameriške zastave, pod katero so Američani leta 1917 naskakovali nemške jarke, devetnajst let prej pa pod istimi patriotičnimi gesli izrgali »reakcionarni« Spaniji Portorico, Kubo in Filippine. Američani so se začeli zanimati za armado, za marše in parade, kar veliko pomeni, če pomislimo, kako je sicer »Jankkeje« zopet vsaka vojaška manifestacija ali disciplina. Še do lanskega leta armada v javnem življenju severne Amerike ni igrala nobene vloge. Združene države, ki štejejo 120 milijonov prebivalcev, so do nedavna imele pod orožjem samo 116.000 moških, torej približno toliko, kolikor jih je po določbah versailleske mirovne pogodbe smela imeti Nemčija, pa tudi v sedanjem trenutku armada Združenih držav ne znaša več kot 165.000 vojakov. Tudi vojna oprema S. A. do nedavna ni predstavljala nobene sile, katere bi se bilo treba bogve kaj bati.

Zastarelo orožje

V času, ko se v Španiji in na Kitajskem trese zrak od brnenja letalskih vijakov in letalske bombe uničujejo ogromne gmohte dobrine, Združene države niso imele več kot 16 protiletalskih topov in niti enega samega obrambnega topa proti tankom, armada pa je imela še Jeffersonove puške iz svetovne vojne, ki so zastarele; tudi večjih munijskih zalog je USNA pogrešala. Vojno brodovje je po znatnem delu tudi zastarelo in nasproti 4000 letalom prvega razreda, ki jih je imela Nemčija, so jih Združene države mogle pokazati samo polovico, 2000. Takšen je bil položaj septembra meseca lanskega leta, ko je Evropo do temeljev pretresala češkoslovaška kriza.

Amerika se je zaklela

Zdaj je pa že znatno drugače. Amerika hoče tudi na območju oboroževanja postaviti rekord. Tovarne za izdelovanje letal delajo naravnost v divjem tempu, ladjedelnice so natrpane trupov vojnih brodov, ki se z največjo naglico grade, in munijska skladišča se polnijo do vrha. Delo vodi vojni minister Woodring, ki kaže ni samo vojaški strokovnjak, ampak se tudi izvrstno razume na gospodarstvo. Nemčija bo konec tega leta imela 6000 letal prvega razreda, Amerika pa se je zaklela, da jih bo imela 9000. Italija ima 10.000 letalskih pilotov, ki so najboljši na svetu. Dobro — Amerika jih bo izvežbala 20.000. Velešilec osi Rim-Berlin pravi, da se tudi Združenih držav Severne Amerike ne boje. Bomo videli, pravijo Američani — kmalu bomo poleg tihomorskega brodovja imeli še atlantsko, ki bo najimunitnejše na svetu — the most wonderful fleet in the world!... (najbolj čudovito brodovje na svetu).

Tihomorske utrdbe Združenih držav Severne Amerike

Z očmi obrnjenimi proti Japonski

Te številke utegnejo biti stvar, ki se bo uredila in ne samo prazno bahanje. Seveda mora Amerika računati predvsem z Japonsko, ki je še hujši nasprotnik, nego sta Nemčija in Italija. Države, ki se tako mrzlično oborožujejo, tudi ne pomislijo, da se njihov nasprotnik oborožuje dalje v enaki meri, kakor one, če pa pride trenutek, ko bi videl, da tega delj ne izdrži, bo — udaril, in krvavi ples se bo res začel. Torej zaenkrat se tudi v SA industrija usmerja v preletno proizvodnjo bojnih sredstev. 7300 vrst blaga je označenega kot potrebno za vojno in tozadevne tovarne dobivajo kredit od države. Država je podprla na primer obrate za pletenje nogavic, dala pobudo za izdelovanje finih mehaničnih instrumentov, ki jih je SA do zdaj izključno dobavljala iz Nemčije, neka tovarna, ki je do zdaj izdelovala otroške igrače,

Ogromen ameriški obalni top, ki nese 60 km daleč

»Prišel je čas, ko naj tudi drugi pokažejo, da so za mir«

Iz velikega govora angleškega predsednika vlade Chamberlaina

Govor, ki ga je imel angleški ministriki predsednik Chamberlain v soboto zvečer, je bil mišljen kot angleški doprinos velikemu diplomatičnemu razčiščevanju med obema taboroma velesil o trenutnem položaju v Evropi. V četrtki je govoril francoski zunanji minister Bonnet, sinoči je — kot poročamo na drugem mestu — govoril nemški kancler Hitler. V par dneh moramo pričakovati izjavo italijanske vlade. Velešilec bodo s tem zavzele vsaka svojo načelno pozicijo in razgovori med njimi se bodo lahko začeli. Chamberlainov govor spada po vsebini in po globokem človečanskem duhu, ki ga preveča, v vrsto državniških govorov, ki jih bo utrujeno človeštvo vedno s hvaležnostjo bralo, ker mu prinašajo tolažbo, da največja država na svetu neomajno stoji na stališču, da so duhovne vrednote ona, kar napravi življenje vredno, da ga živimo in da je treba za obrambo teh duhovnih vrednot doprinesiti tudi največje žrtve.

Neville Chamberlain je uvodno odgovarjal na razne kritike, ki se v Angliji sami oglašajo proti njegovi zunanji politiki. Očitajo mu njegovo — kot pravijo — poniževalno pot v Nemčijo, očitajo mu slabost na monakovski konferenci, očitajo mu tudi njegov obisk v Rimu.

Svojem kritikom je odgovoril, da jim ne zamerja, kajti oni govorijo, ne da bi imeli na razpolago znanje, ki ga imajo člani vlade. Njemupa, da ni žal, ne, da je šel v Monakovo, ne, da je obiskal italijansko vlado v Rimu. Z osebnimi stiki je na ta način odvrnil morda največjo katastrofo v človeški zgodovini. Kritizirati je lahko, posebno za one, ki ne nosijo nobene odgovornosti. On pa, da ima pred angleškim imperijem odgovornost za svoje dejanje. Vojna bi bila, če bi bila izbruhnila, tako strašna po svojih učinkih, strašna za vse, za one, ki v njej sodelujejo, kakor tudi za tiste, ki stoje ob strani, da je treba storiti vse, da se odvrne, dokler ne bomo imeli drugih sredstev na razpolago, da se prepreči.

Nato je Chamberlain razodel nekaj, kar je napravilo najgloblji vtis na poslušalce in bo imelo silen odmev po vsem svetu.

»Grem še dalje,« je menil Chamberlain, »in izjavljam, da je bilo v pre-

teklek septembru mogoče odvrniti vojno le za to, ker sem nekoliko prej l. 1937 izmenjal osebna pisma z Mussolinijem in je angleška vlada z Italijo sklenila sredijski sporazum. Brez izboljšanja odnosov med Anglijo in Italijo bi nikdar ne bil mogel pridobiti Mussolinija za to, da bi bil lani v septembru posredoval pri Hitlerju. Ne verjamem, da bi bili brez Mussolinijevega sodelovanja takrat rešili mir in preprečili izbruh vojne.«

»Propadajoča Evropa«

Težje je seveda izvežbati za vojno človeka, zlasti v anglosaških deželah, kjer je ljudem antipatija do obvezne vojaške službe prirojena. V Združenih državah SA je do nedavna prevladovala miselnost, da naj se Amerika nič ne vtiča v spore »propadajoče« Evrope, danes pa je drugače. Toda od protinemškega razpoloženja do izvežbanja vsega naroda v pravem vojnem duhu je še velik korak. Zaenkrat mladina dere v vojaške šole, v akademijo za častnike kopne vojske v Westpointu in v mornariško kadetnico v Anapolisu, kjer je danes trikrat toliko goincev kot pred dvema leti. V vseh ameriških univerzah so tečajji za letalske pilote in v armado se priglaja toliko prostovoljcev, kakor leta 1917.

Kaj se more iz tega roditi? Če pomislimo še to, da so začele Združene države SA Nemčijo stiskati na gospodarskem polju, da čim dalje težje diha, potem bo neizogibno, da se bo skušala osvoboditi tega železnega objema. Upajmo, da bodo državni sveta vendarle uvideli, da njihova sedanja politika — pa naj bo tega kriv kdor koli — ne more privedi drugam, kakor do pogube vsega človeštva.

Uničujoča sodba

Bivši predsednik Mehike in sedanji voditelj narodne revolucionarne stranke Abelardo Rodríguez je v vrsti člankov, ki so izšli pod naslovom »Zapiski o moji poti v Rusijo«, izrekel uničujočo sodbo o sovjetskem paradižu.

Najprvo govori o strahoviti tiskovni cenzuri in zatiranju vseh demokratičnih pravic, nato pa popisuje usodo ruske žene:

»Najtežja ročna dela, ki jih v civiliziranih državah opravljajo možje, mora pod Sovjeti opravljati žena. Več kot 60% kmečkega dela opravijo žene. Vsaj 40% vseh ruskih žena je podvrženih čisto navadnemu suženjskemu delu. Izrabljanje šibkega spola je posledica tako imenovane sovjetsko-ruske ženske emancipacije, osvoboditev žene od kuhinjskega dela. V boljševizmu je žena oropana stanovanja, družine, moža in svojih otrok samo zato, da jo uporabljajo v drugih, mnogo bolj poniževalnih okoliščinah, pri drugem težjem delu, ki ni primerno ne njenemu spolu, ne njenim močem. Bila je z možem izenačena, toda ne, da bi uživala enake socialne pravice, ampak da je podvržena enakemu suženjskemu delu. Plača, ki jo dobi za svoje delo, ji ne zadostuje za človeka vredno življenje. Nesrečna ruska žena se mora vdajati prostituciji, da si olajša bedo in da se reši okolja, v katero so jo nečloveške razmere potisnile. Ruska žena je izrabljana, kakor vprezna žival.«

Ko govori Rodríguez o komunistični stranki pravi: »Nobena druga tiranija ali diktatura nima na razpolago tako popolne in neusmiljene organizacije za izrabljanje človeških moči, kakor Stalin v svoji boljševiški stranki. V Sovjetski Rusiji dobi delavec le četrtno ali petino tega, kar mu gre. Povprečen delavec zasluži mesečno 200 rubljev in mora iz tega plačevati vse prispevke za strokovne organizacije, razen tega pa še 9 do 11% za prisilno notranje državno posojilo. V Sovjetski Rusiji živi delavec neprimerno slabše, kakor v katerikoli drugi evropski državi. Delavci morajo celo plačevati vstopnino za obisk javnih nasadov. Samo aristokracija med delavstvom more uživati toliko hvaljene počitniške domove, kajti stroški za bivanje v njih znašajo 500—1500 rubljev mesečno. Razredna razlika se pozna celo na vlakih ali na ladjah. Pod Sovjeti ni ne enakosti, ne pravičnosti...«

Ruski kmet slejkoprej živi v ilovnatih kočah in njegova obleka razodeva njegovo revščino. Predmeti, ki po drugih deželah veljajo kot življenjska potrebščina, se pod Sovjeti ocenjujejo kot luksus. Samo stahanovci si lahko nekaj več privoščijo. Toda stahanovstvo je nekaj, česar bi delavstvo v nobeni drugi deželi ne trpelo.«

časovne potrebe tako vevajajo. Mornarica se bo do 31. marca 1939 povečala za 60 edinic s 130.000 tonami, v prihodnjem letu do 31. marca 1940 pa bo dobila še 75 novih ladij s skupno 150 tisoč tonami. Letalska proizvodnja je bila v zadnjih mesecih podvojena. Protiletalska obramba je dosegla višek danih možnosti. Chamberlain nato razlaga, zakaj se je vlada odločila, da napravi poziv na narod, naj se prostovoljno javi za razne pomožne službe v primeru vojne. Vse narod mora stati na straži prostovoljno, neprisiljeno. Tako vevajajo interese domovine in načel, na katerih je njeno življenje zgrajeno.

»Sedaj pa prihaja zares tudi že čas,« je zaključil Chamberlain svoj skoraj enourni govor, »da tudi drugi pokažejo svoj doprinos k ohranitvi miru. Anglija je svoje že storila. Ozračje je vse polno strupenih sumničev, z grožnjami, s katerimi se mir izpostavlja nevarnostim. Ameriški predsednik Roosevelt je v svoji novoletni poslanici odklonil takšne grožnje, da bi se svet nadvladal s silo. Rooseveltovo poslanico sem v imenu vlade odobril, kajti demokratične sile na svetu bi se takšnim grožnjam uprle. Ne verjamem pa, da obstoja kje kakšna država, ki bi namenoma in hote proglašala takšne grožnje, kajti posledice vojne, ki bi morala izbruhniti, bi bile takšne, da je ni vlade na svetu, ki bi si prostovoljno hotela naprtiti odgovornost za nje.«

Spremembe v angleški vladi

London, 30. januarja. AA. (Havas.) Uradno poročajo, da so v Chamberlainovi vladi izvršene sledeče spremembe:

Admiral lord Chatfield, bivši lord admiralite, postane minister za enotno narodno obrambo namesto Thomasa Inskipa, ki je dobil listnino ministristva za dominione. Ministristvo za dominione je vodil po smrti lorda Stanleja v oktobru lani minister za kolonije MacDonald. Sir Reginald Dorman-Smith je imenovan za poljedelskega ministra na mesto Morrisona, ki je imenovan za kanclerja vojvodine Lancašter. Lord Winterton, ki je do sedaj zavzemal ta položaj, je imenovan za glavnega varuha državnega zaklada. To mesto je zavzemal do sedaj lord Munster, ki je prevzel mesto parlamentarnega državnega podtajnika v vojnem ministristvu. Lord Strathorn, ki je do sedaj zavzemal zadnje imenovano mesto, je dal ostavko ter ni več član vlade. Lord Chatfield, ki je imenovan za ministra za enotno vodstvo državne obrambe, je eden glavnih strokovnjakov na polju vojskovodstva ter se nahaja sedaj v Indiji. Vrnil se bo v Anglijo v nekoliko tednih. Lord Winterton ne bo kot varuh državnega zaklada več član vlade, temveč bo postal predsednik mednarodnega odbora za begunce. Sir Reginald Dorman-Smith je znan strokovnjak za poljedelska vprašanja ter bo imel nalogo, da bo vzdrževal zveze med kmeti in vlado. Vladina nova politika na

polju poljedelstva bo kmalu predmet razprav v parlamentu. Ena glavnih nalog novega ministra za koordinacije državne obrambe bo pospešitev oborožitve.

Beran o novi čSR

Praga, 30. januarja. AA. DNB: Predsednik vlade Beran je imel včeraj pred nacionalno mladino v Brnu govor, v katerem je dejal, da mora Češkoslovaška znatno spremeniti svojo politiko. Boljša bodočnost Češke leži samo v zaupanju v lastno moč, če Češkoslovaška vojska ne bo več pod političnim vplivom. V zunanji politiki bo Češkoslovaška vodila ektrb samo za lastne potrebe, in ne bo sklepala pogodb, ki bi bile naperjene proti drugim državam. Živela bo v miru in prijateljstvu z vsem svetom, v prvi vrsti z Nemčijo. Prijateljstvo z Nemčijo ni nastalo samo kot posledica geografičnega položaja, temveč tudi z ozirom na stalen skupne interese.

Komunistični poslanski mandati v praškem parlamentu — brisani

Praga, 30. januarja. dl. Najvišje sodišče je brisalo mandate komunističnih poslancev, katerih je bilo 25 in 14 senatorjev.

Konč Ahačič:

49

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Neverno pogleda Marjetica v zrcalo in zagleda smešen obraz, ki mu desno oko buli v svet brez pajčolana temnih trepak, in mu ob levem senci štrli čop rdečih las kakor oguljena krtača. Strašno zakriči kraljična in bi od groze onesveščena padla na tla, da je ni prestregel Jaka.

Potem pa sede Marjetica na stol in ždi na njem zopet tri dni in tri noči in nič ne je od žalosti in nič ne spi in sploh ne odpre svojih oči, boječ se, da ne bi v zrcalu zagledala svojega spakodranega lica. Jaka pa razmišlja, kako bi jo potolažil. Vzame iz žepa svojo piščalko in ji zapiska najlepšo pesem, kar jih je znal.

V naši podružnici v Kranju

(pri vходу na novi most) lahko dobite vsa pojasnila glede inseratov. Podružnica sprejema tudi vsa naročila za časopise.

Razpis

Pri državnem zdravilišču za tuberkulozo v Topolšici se razpisuje v smislu odloka ministrstva socialne politike in ljud. zdravja O. št. 38334-38

mesto upravnika-šefa

v IV.-1 pol. skupini

in

mesto sekund. zdravnika

v VIII. pol. skupini

Pravilno kolkovane prošnje z vsemi potrebnimi prilogami je vložiti v roku 15 dni po prvi objavi v »Službenih novinah« pri upravi državnega zdravilišča Topolšica.

Topolšica, dne 27. jan. 1939, E. št. 687-39.

Uprava.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; februarjanjki oglas 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokotlonska, 3 mm visoka, petlinna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mesarski pomočnik

vajen vseh del, tudi sekanja, išče službo. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1438. (a)

Pisarniška moč

s večletno prakso, s perfektnim znanjem nemške korespondence, išče službo za takoj ali pozneje, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Korespondentinja«.

Službodobne

Hlapca

za vsa poljska dela takoj sprejme Anton Lenč, Kleče 21, p. Jezica. b

Entlarice

na overlok šivilje belega perila, samo izvežbane, samostojne delavke, takoj sprejme Matek & Mikeš, Ljubljana, Franciškanska ulica. (b)

Zanesljivega uradnika

majšega, zmogljivega slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, takoj sprejme Industrijsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Zanesljiv uradnik« št. 1237. (b)

Obri

Anton Peršin

otvoril moderno urejeno mesnico na Vodovodni cesti, pri Zeleni trati. - Solidna, točna postrežba!

Kupimo

Indio kupuje

stare zelezo in kovine, suknene odpadke, papir, belo steklo in steklenice. Celovška cesta 67, tel. 40-76. (k)

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Rabljen parni kotel

kupimo v brezhibnem stanju, 30-40 m² grelne površine (Heizfläche) z 12 atm. Točen opis kotla, kakor tudi zadnji pregled ter najnižjo ceno, je poslati na upravo »Slovenca« pod »Kotel 1343.« (k)

Objave

Naznanjamo,

da je inkasant g. Brleč Josko izstopil iz službe »Jadranske zavarovalne družbe« in »Internationale« ter zaradi tega ni več upravičen zanje in v njih imenu poslovati. - Jadranska zavarovalna družba, fil. direkcija za dravsko banovino, Ljubljana. - Internationale, fil. direkcija za dravsko banovino, Ljubljana. (o)

Pouk

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, oddelki od pol 7 do 8 in od pol 8 do 9 zvečer za začetnike in izvežbance. Pouk po diktatu. Vpisovanje dnevno. Novi tečaji se prične dne 3. februarja. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. (u)

Posvetva

Pozor, kupci!

Na dražbi bo prodana za polovično ceno petstanovanjska hiša z vrtno blizu banovine. Vrednost 690.000 din, sodno cenjeno 607.000 din. Obrestuje se po 8%. - Nadponudba najmanj 445.000 din, mogoča do 4. februarja pri sodišču v Ljubljani. (p)

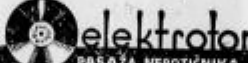
Varno naložen denar!

Prodamo kompleks petih parcel skupno na najlepšem kraju ljubljanskega polja po primerni ceni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1419. (d)

Glasba

Priložnostne prodaje

ne iščite, ker dobite tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po Din 30.-

Iščite seznam.

Prodamo

Pocenili smo

vsu zimsko oblečilo, perilo itd. Prešker, Sv. Petra cesta 14. (i)

Sveža jajca

in inozemsko cvetje vedno v zalogi pri Baloh, Kolodvorska 18. (i)

Prodaj

šivalni stroj, globok voziček, žensko kolo, železno peč. - Marenčičeva ulica 3, Moste. (i)

Sveža jajca

zajamčena, zaboj 720 kom. 540 din. la suhe bos. slive 10 kg 80 din, franko vozina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (i)

2951

Sladni kalički

(malc) so najboljša krma za molzno živino; fižol

pa za pisanje govedi. Oboje dobite najceneje pri tvrdki

Fran Pogačnik d. z o. z. v Ljubljani Tyrševa (Dunajska) 33.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze).

Državna razredna loterija

Žrebanje petega, zadnjega razreda sedanjega 37. kola srečk se bo vršilo v Belgradu od 11. do 22. februarja in v Sarajevu od 27. februarja do 9. marca t. l.

To je glavno žrebanje sedanjega kola, ker bo izžrebanih
šest in trideset tisoč dobitkov,

med katerimi jih je več po 200.000, 100.000, 80.000, 60.000, 50.000 din itd.

štiri premije

in sicer po 400.000, 500.000, 1.000.000 in 2.000.000 din v skupnem znesku

din 56,927.000.-

V najsrečnejšem primeru je mogoče zadeti z eno srečko

din 3,200.000.-

Osebe, ki se udeležujejo loterijske igre, morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati za srečke V. razreda vsaj do 6. februarja zaključno.

Tisti pa, ki še niso kupili srečk, vendar bi hoteli poskusiti srečo pri tem glavnem žrebanju, si jih lahko nabavijo pri pooblaščenih prodajalcih srečk in pri njihovih podprodajalcih, ki so v vsakem kraju, za doplačilno ceno, in sicer:

1 cela srečka	1.000 din
1 polovična srečka	500 „
1 četrtinska srečka	250 „

Dobitki se izplačujejo pod jamstvom države brez vsakih odbitkov.

Pomaranče, fige, rozine,
Cene nizke. Veletrgovina
južnega sadja, Ljubljana,
Tyrševa cesta 48. (i)

Damske plašče

zimske in za zgodnjo pomlad, nudi od 250 din dalje v veliki izbiri novo urejena trgovina

F. I. GORIČAR

Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

s kabineto in kopalnico, v centru mesta, išče mirna stranka s 1. majem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Točen plačnik« št. 1246. (e)

SOBE

Sobico

lepo opremljeno, oddam. Ilirska 19, I. n., desno.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

Začetek 5. marca

in častni zastopniki:

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog

sajma, Beograd

Knez Mihajlova 33/1

Ing. G. Tönnies, Ljubljana
Tyrševa 33, Telefon 27-62

in

Jos. Bezjak, Maribor

Gospoška 25, Telefon 20-97

Odšel je v večnost po kratki in mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, snoči ob 11 naš ljubljani soprog in najboljši brat, stric in svak, gospod

Ignac Perné

inšpektor državne železnice v pokoju

Pogreb bo v torek, dne 31. januarja 1939 ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Tržaška cesta 11, na pokopališču k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 30. januarja 1939.

V imenu sorodstva žena Amalija.

DOTRPEL JE NAŠ LJUBLJENI SOPROG, OČE, BRAT, STRIC IN SVAK, GOSPOD

Ferdinand Jenko

STROJEVODJA V POKOJU IN POSESTNIK

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V TOREK, DNE 31. JANUARJA 1939 OB 4 POPOLDNE IZ HIŠE ŽALOSTI, ALJAZEVA CESTA 17, NA POKOPALIŠČU V DRAVLJAH.

LJUBLJANA, DNE 30. JANUARJA 1939.

GLOBOKO ZALUJOČI:

MARIJA ROJ. ARHAR, SOPROGA — ANICA, HČERKA OSTALO SORODSTVO.

Globoko postrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena soproga, mamica, stara mamica, sestra in teta, gospa

Katarina Volkar roj. Bizjan

posestnica in gostilničarka

Pogreb bo v torek ob 15 popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta 9. Maše zadušnice bodo darovane v več cerkvah.

Ljubljana, dne 30. januarja 1939.

Zalujoče rodbine: Volkar, Dular, Kessler, dr. Kessler, Goršič.